

PRAKTISCHE AANBEVELINGEN

VOOR HET GEBRUIK VAN ANTIPLAATJES-
MIDDELEN EN ANTICOAGULANTIA

INHOUD

01	Inleiding	04
02	Anti-aggregantia bij coronair lijden	05
03	Trombo-emboligene preventie bij atriale fibrillatie	06
04	NOAC bij atriale fibrillatie	07
05	Anti-coagulatie na DVT/longembool	08
06	Anti-coagulatie na klepheelkunde	09
07	Anti-coagulatie na percutane klepingreep	10
08	Preoperatief beleid NOAC	11
09	Postoperatief beleid NOAC	12
10	Peri-operatief beleid VKA	13
11	Bridging therapeutisch VKA	14
12	Peri-operatief beleid plaatjesremmers: niet-cardiale en niet-vasculaire heelkunde	15
13	Peri-operatief beleid bij steunhartpatiënten	16
14	Afkortingen	17
15	Ingrepen met laag bloedingsrisico	18
16	Bronnen	19

01 INLEIDING

In deze brochure beschrijven we bij welke indicaties het gebruik van antiplaatjesmiddelen en anticoagulantia aangewezen is. U krijgt telkens de therapeutische schema's voor de toediening van de middelen.

Ten slotte vindt u hier richtlijnen voor het correcte peri-operatieve gebruik van antiplaatjesmiddelen en anticoagulantia.

02 ANTI-AGGREGANTIA BIJ CORONAIR LIJDEN

ASA 80 mg/d levenslang (uitzondering: nood aan antico)

Na acuut coronair syndroom

Onstabiele angor, NSTEMI, STEMI

1e jaar (korter i.o.m. cardioloog)

Duale antiplaatjetherapie (DAPT): ASA+

Voorkeur: Ticagrelor 2x90 mg/dag (Brilique®)

Alternatief i.o.m. cardioloog:

- ▲ Prasugrel 10mg/dag (Efient®)
- ▲ Clopidogrel 75mg/dag

Vanaf 2e jaar:

Overweeg verderzetting DAPT (Ticagrelor 2x60mg/d of Clopidogrel 75mg/d) bij hoogrisicopatiënten (i.o.m. cardioloog)

Na electieve PTCA

BMS-stent: 1 maand: ASA+Clopidogrel 75mg/dag

DES-stent: 6m-1 jaar (korter enkel i.o.m. cardioloog):

ASA+Clopidogrel 75mg/dag

Nood aan antico:

Steeds in overleg met cardioloog

- ▲ Voorkeur: ASA 80mg + Clopidogrel + orale antico (VKA of NOAC)
- ▲ Geen ASA of stop ASA na 1-6 maanden i.f.v. bloedingsrisico
- ▲ Vanaf 1 jaar: monotherapie antico (VKA of NOAC)

03 TROMBO-EMBOLIGENE PREVENTIE BIJ ATRIALE FIBRILLATIE

CHA₂DS₂-VASc-score:

Congestief hartfalen	= 1 punt
Hypertensie	= 1 punt
Age > 75 j	= 2 punten
Diabetes	= 1 punt
Stroke/TIA	= 2 punten
Vascular disease	= 1 punt
Age 65-74 j	= 1 punt
Sex (vrouw)	= 1 punt

CHA₂DS₂-VASc-score = 0

→ Antico niet aangewezen

CHA₂DS₂-VASc-score = 1

→ Overweeg orale antico

▲ CHA₂DS₂-VASc-score ≥ 2

▲ Hypertrofe CMP

→ Orale antico

NOAC (*)

VKA INR 2-3 (**)

(*) Contra-indicatie NOAC:

- ▲ Mitralisklepstenose
- ▲ Mechanische klepprothese

(**) Indien mitralisklepstenose:

INR 2.5-3.5

Geplande cardioversie:

4 weken voor en na cardioversie: NOAC of VKA (INR 2-3)

04 NOAC BIJ ATRIALE FIBRILLATIE

Product	Dosis	Aanpassing dosis	Contra- indicatie
Apixaban (Eliquis®)	2 x 5 mg/d	2 x 2.5 mg/d ≥80 j ≤60 kg Creat. ≥1.5 mg/dL Cr.cl. 15-29 ml/min/m ²	Cr.Cl.< 15 ml/min/m ²
Dabigatran (Pradaxa®)	2 x 150 mg/d	2 x 110 mg/d ≥80j Cr.cl. 30-49 ml/m ² Hoog bloedingsrisico Verapamil	Cr.Cl.< 30ml/min/m ²
Edoxaban (Lixiana®)	1 x 60 mg/d	1 x 30mg/d ≤60 kg Cr.cl. 15-50 ml/min/m ² P-gp inhibitor	Cr.Cl.< 15 ml/min/m ²
Rivaroxaban (Xarelto®)	1 x 20mg/d	1x15mg/d Cr.cl. 15-49 ml/min/m ² Hoog bloedingsrisico	Cr.Cl.< 15 ml/min/m ² Leveraandoening + coagulopathie

05 ANTI-COAGULATIE NA DVT/LONGEMBOOL

NOAC	Dosis (aanpassing cfr. atriale fibrillatie)
Apixaban (Eliquis®)	Dag 1-7: 2 x 10 mg/dag Gevolgd door: 2 x 5 mg/d
Dabigatran (Pradaxa®)	2 x 150 mg/dag na ≥ 5 dagen heparine parenteraal
Edoxaban (Lixiana®)	1 x 60 mg/dag na ≥ 5 dagen heparine parenteraal
Rivaroxaban (Xarelto®)	Eerste 3 weken: 2 x 15 mg/d Gevolgd door 1 x 20 mg/d

VKA:

- ▲ Start simultaan LMGH en VKA: INR 2-3
- ▲ Minstens 2 dagen overlap bij therapeutische INR

Duur anticoagulatie:

- ▲ DVT, reversibele oorzaak en eerste episode: 3 maanden
- ▲ LE, reversibele oorzaak en eerste episode: 3 maanden
- ▲ Niet-reversibele oorzaak: specialistisch advies
- ▲ Recidief: ad vitam
- ▲ Maligniteit:
  - Overweeg langdurig antico
  - Voorkeur LMGH 1ste 3-6 m

06 ANTI-COAGULATIE NA KLEPHEELKUNDE

Tenzij anders vermeld in ontslagbrief chirurg:

Mechanische kunstklep

VKA, INR i.f.v. kleppositie en type klep:

AortaKK:	INR 2-2.5
MitralisKK:	INR 2.5-3.5
Tricuspid/PulmonalisKK:	INR 3-3.5

Bioprothese, mitralis-en tricuspidannuloplastie <3 maanden

Mitralis:	VKA INR 2.5
Aorta:	ASA 75-100 mg/d
Tricuspid:	VKA INR 2.5-3.5
Pulmonalis:	ASA 75-100 mg/d

Bioprothese, mitralis- en tricuspidannuloplastie >3 maanden

ASA	75-100 mg/d
-----	-------------

07 ANTI-COAGULATIE NA PERCUTANE KLEPINGREEP

Tenzij anders vermeld in ontslagbrief chirurg:

Mitraclip

- ▲ Duale antiplaatjetherapie eerste 6 maanden:
Clopidogrel 75 mg + ASA 75-100 mg/d
- ▲ Na 6 maanden: ASA 75-100 mg/d verder

Transkatheter aortaklepimplantatie (TAVI)

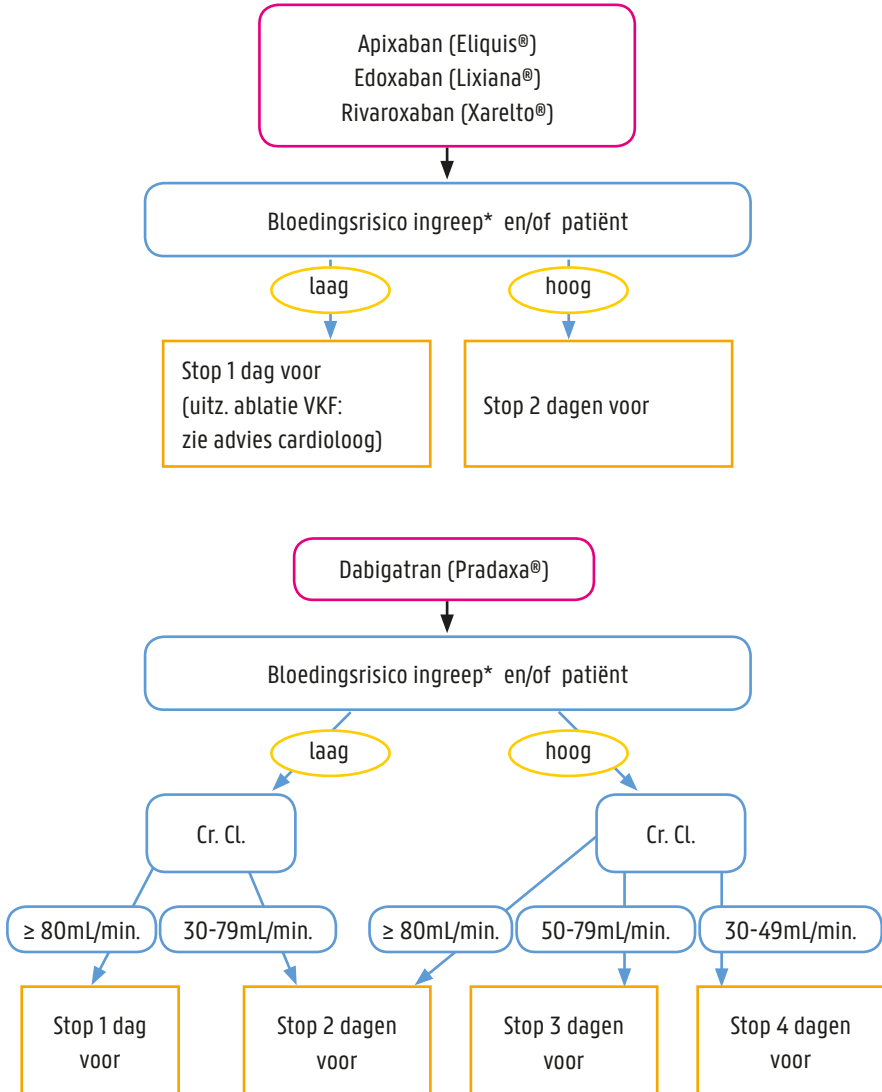
- ▲ Duale antiplaatjetherapie eerste 6 maanden:
Clopidogrel 75 mg + ASA 75-100 mg/d
- ▲ Na 6 maanden: ASA 75-100 mg/d verder

Transkatheter pulmonalisklepimplantatie

- ▲ ASA 75-100 mg/d levenslang

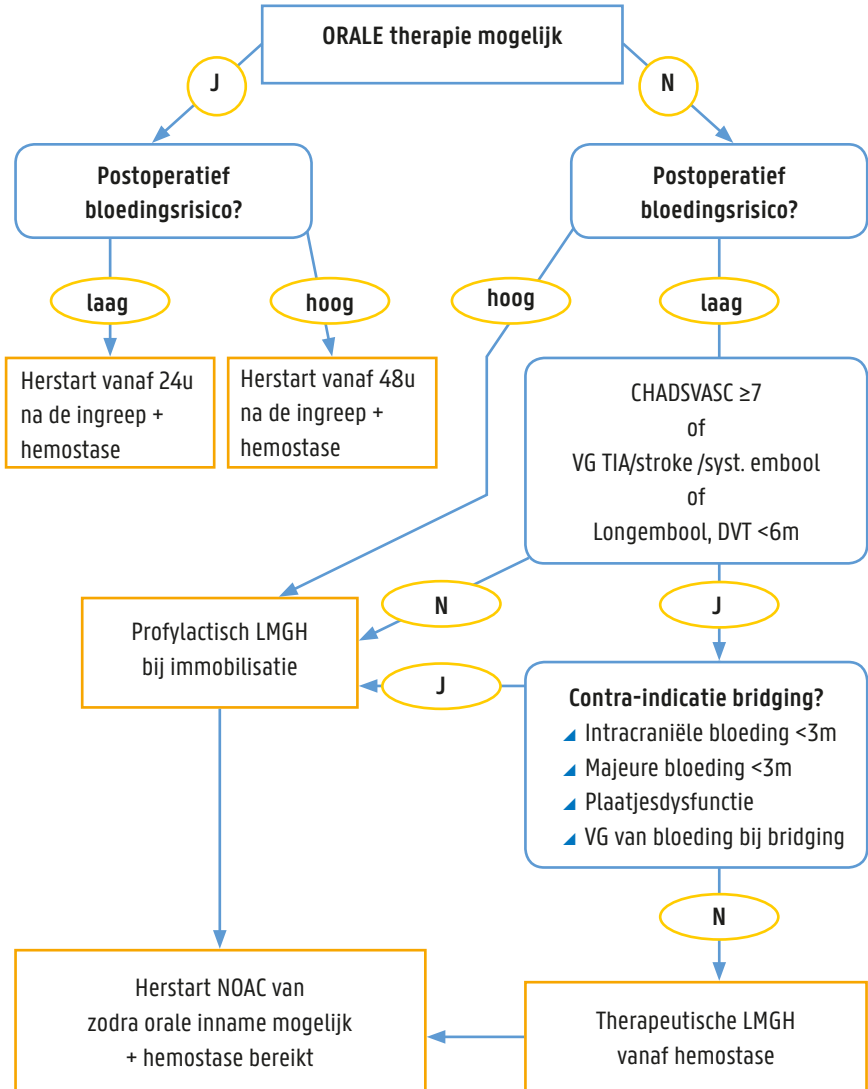
08 PREOPERATIEF BELEID NOAC

Preoperatief stoppen: **NOOIT** preoperatief briden

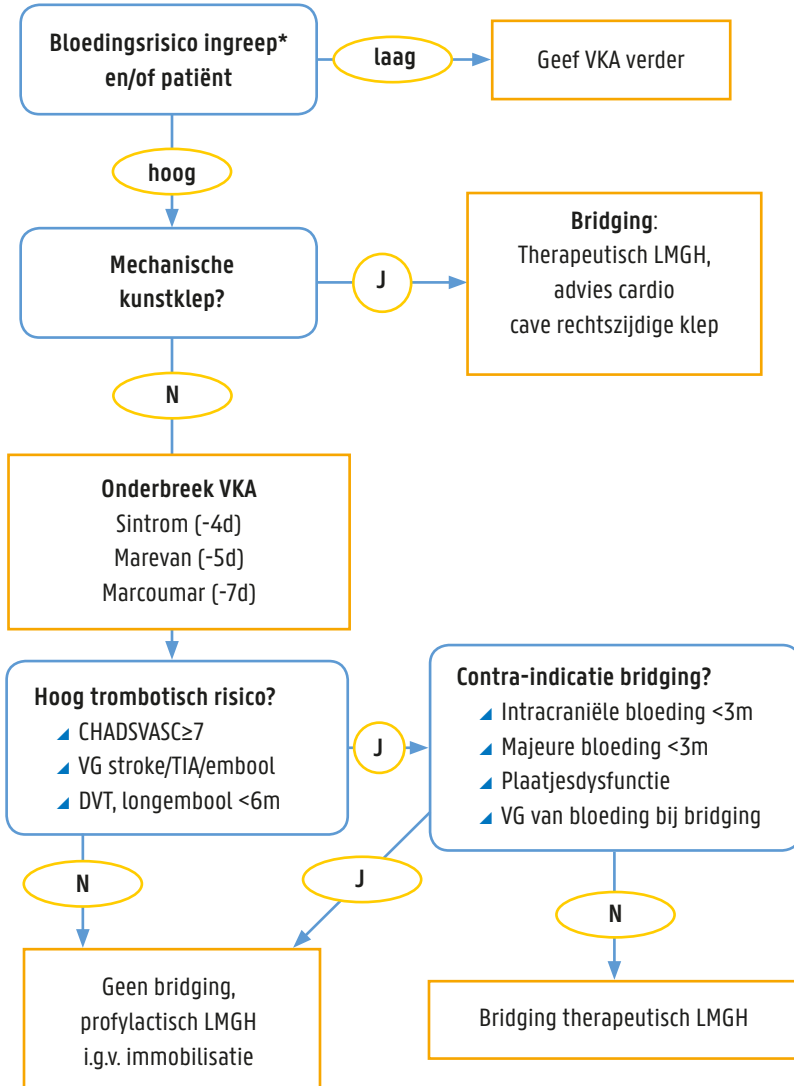
* Bloedingsrisico ingreep: zie blz. 12

09 POSTOPERATIEF BELEID NOAC

CHECK nierfunctie postoperatief en pas dosis indien nodig aan

10 PERI-OPERATIEF BELEID VKA

* Bloedingsrisico ingreep: zie blz. 14

11 BRIDGING THERAPEUTISCH VKA

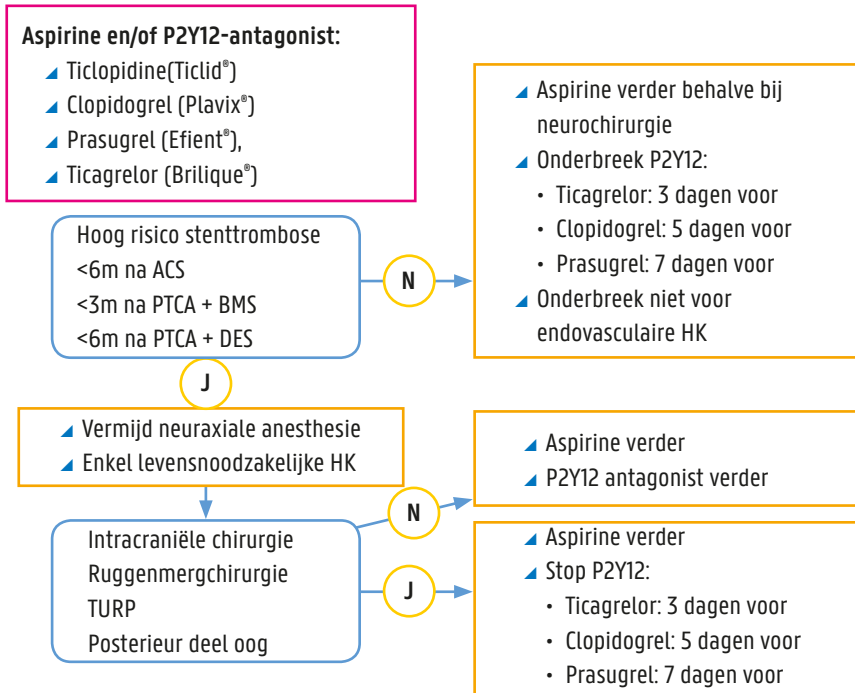
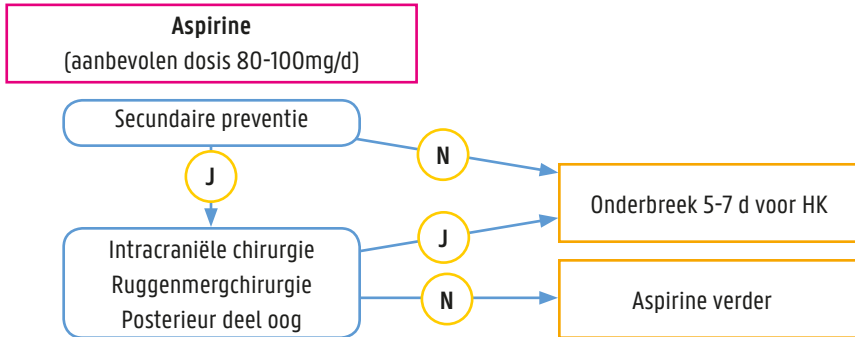
Overbrug met LMGH vanaf dag -3: Enoxaparine (Clexane®) SC

- ▲ 2x1mg/kg/dag, laatste dosis > 12h voor de ingreep
- ▲ Alternatief buiten ziekenhuis als BMI<30 kg/m²: 1x 1.5mg/kg/dag, laatste dosis >24 uur voor de ingreep
- ▲ Aanpassen bij Cr. Cl. <30mL/min: 2x0.5mg/kg/dag (alternatief buiten ziekenhuis en BMI<30: 1x1mg/kg/dag)

- ▲ **Mitralis en rechtszijdige kunstklep:** idealiter in ziekenhuis met tijdelijk IV UFH peri-operatief
- ▲ **Zwangerschap en kunstklep:** steeds advies cardioloog
- ▲ **Overweeg monitoring anti-Xa activiteit bij LMGH:**
  - Gewicht >190 kg
  - Cr.Cl. <30mL/min
  - LMGH > 10 dagen bij Cr.Cl. 30-60mL/min
- ▲ **Overweeg UFH ipv LMGH i.g.v.:**
  - Hemodynamische instabiliteit
  - Cr.Cl. <30mL/min
  - Hoog bloedingsrisico
  - In afwachting van urgente ingrepen:
    - Stop 4 uur voor ingreep
    - Monitor aPTT (zie stand order 31)

- ▲ Herstart LMGH vanaf 12 uur na de ingreep (vanaf 4 uur na plaatsen spinale, epidurale katheter)
- ▲ Voor mitralis en rechtszijdige kunstklep: overweeg UFH vanaf 4 uur postoperatief
- ▲ Herstart VKA aan gebruikelijk schema vanaf dag 1 na ingreep/verwijderen katheter
- ▲ Controleer INR 4-6 dagen na herstarten VKA
- ▲ Stop LMGH als INR minstens 2 dagen therapeutisch

12 PERI-OPERATIEF BELEID PLAATJESREMMERS: NIET-CARDIALE EN NIET- VASCULAIRE HEELKUNDE

CHECK nierfunctie postoperatief en pas dosis indien nodig aan

13 PERI-OPERATIEF BELEID BIJ STEUNHARTPATIËNTEN

Steeds na overleg:

▲ Cardiochirurgie

- Prof. dr. Yves Van Belleghem tel. 09 332 46 72
- Dr. Tine Philipsen tel. 09 332 51 54

▲ Cardiologie

- Dr. Michel De Pauw tel. 09 332 34 60
- Dr. Lineke Hens tel. 09 332 34 75

▲ Verpleegkundig specialist hartfalen

- Yasmina De Block tel. 09 332 69 76

14 AFKORTINGEN

Antico	anticoagulantia
CMP	cardiomyopathie
Cr.Cl.	creatinine clearance
DVT	diepe veneuze trombose
HK	heelkunde
INR	international normalized ratio
IV	intraveneus
J	ja
LMGH	laag moleculair gewichtsheparine
LE	longembolen
M	maand
N	nee
NOAC	nieuw/non-vitK oraal anticoagulans
P-gp	P-glycoproteïne
TIA	transient ischemic attack
U	uur
VG	voorgeschiedenis
UFH	ongefractioneerde heparine
VKA	vitamine K-antagonist

15 INGREPEN MET LAAG BLOEDINGSRISICO

Cardiologie	Ablatie, niet epicardiaal Implantatie/revisie: PM/ICD/looprecorder Coronarografie PTCA (voorkeur: radiaal) Rechterhartkatheterisatie
Thoracaal	Bronchoscopie BAL Pleuradrainage Thoraxdrain
Gastro-intestinaal	Stent/dilatatie oesophagus Ascitespunctie Endoscopie ERCP Enterale stent Argon laser Barrett ablatie
Oculair	Cataract Laser Intravitreale injectie
Huid	Oppervlakkige weefselresectie Huidbiopt
Orthopedie	Carpal tunnel Springvinger Arthrocentese/injectie
Anesthesie	Lokale anesthesie Oppervlakkig/perifeer zenuwblok
Tandheelkunde	Extractie tot 3 tanden Incisie orale zwelling

Gynaecologie	Hysteroscopie Cervixbiopt Vulvair biopt Curettagage Amniocentese Naaldaspiratie borst/nodus Borstbiopt
Urologie	Ureteroscopie Blaasbiopt naald Stent ureter Cystoscopy
Vaatheekunde	Percutane vaatheekunde Temporaal biopt Veneuze ablatie

16 BRONNEN

- ▲ 2017 ESC focused update on dual antiplatelet therapy in coronary artery disease developed in collaboration with EACTS. Eur Heart J 2017
- ▲ Updated European Heart Rhythm association practical guide on the use of non-vitamin K antagonist anticoagulants in patients with non-valvular atrial fibrillation. Europace 2015
- ▲ Bridging anticoagulation, primum non nocere JACC 2015;66:1392-403
- ▲ 2017 Expert consensus decision pathway for periprocedural management of anticoagulation in patients with nonvalvular atrial fibrillation JACC 2017
- ▲ Perioperatieve overbrugging van anticoagulantia bij patiënten met voorkamerfibrillatie Tijdschrift voor Geneeskunde 2016 nr. 20

Dienst Cardiologie

Dr. S. Gevaert

T +32 (0)9 332 47 79

sofie.gevaert@uzgent.be

Prof. dr. Tine De Backer

T +32 (0)9 332 34 71

tine.debacker@uzgent.be

Deze brochure werd enkel ontwikkeld voor gebruik binnen het UZ Gent. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het UZ Gent.

Universitair Ziekenhuis Gent

C. Heymanslaan 10 | B 9000 Gent

T +32 (0)9 332 21 11 | E info@uzgent.be

www.uzgent.be

Volg ons op

